

Hlavní změny v akčním programu (od 1. 7. 2020)

(s odkazy na body a přílohy platného znění nař. vlády č. 262/2012 Sb., po novele v VI. 2020)

Změna ve způsobu zařazování zemědělského pozemku nacházejícího se částečně ve zranitelné oblasti, tedy v ZOD (§ 5, odst. 3 a 4)

- Díl půdního bloku (DPB) v LPIS (*nebo zemědělský pozemek mimo LPIS*) nacházející se zčásti ve zranitelné oblasti (tj. přechází přes něj hranice katastrálního území) je zařazen do ZOD jako celek v případě, že se nachází více než dvěma hektary v ZOD (*původní kritérium pro zařazení bylo 50 % výměry v ZOD*).
- Na toto základní zařazení DPB do ZOD pak již nemá žádný vliv účelové dělení DPB na části s různými plodinami (vnitřní erozní parcely apod.). *Ale ostatní parametry NS (aplikační pásmo, výnosová hladina, apod.) se i nadále automaticky přepočítají na jednotlivé části DPB (parcely) s různými plodinami, po jejich zakreslení do LPIS.*

Nové výjimky ze zákazu hnojení v zimním období (§ 6; tabulka č. 1 v příloze č. 2)

- Zákaz hnojení se netýká hnojení k ozimům, v dávce do 5 kg N/ha (§ 6, odst. 2).
- Možnost hnojení kejdou, digestátem apod. až 14 dní po začátku zákazu hnojení, pokud budou průměrné teploty vzduchu nad 5° C. Průměrná teplota se počítá z teploty ve výšce 2 m měřené v 7, 14 a 21 hod, přičemž večerní teplota se započítá dvakrát. V případě kontroly je pak nutno doložit doklad od ČHMÚ (§ 6, nový odst. 3). Výjimka umožní dokončit aplikaci kejdy či digestátu a vyprázdnit tak jímky před zimním obdobím, např. když to z důvodů dešťů v předchozí době nebylo možné.
- Posun ve skupině klimatických regionů pro začátek zákazu hnojení, a to z 0–5 na 0–7 (tabulka č. 1 v příloze č. 2). Začátek období zákazu v klimatických regionech 6 a 7 tedy bude stejný jako v nížinných oblastech. Konec období zákazu hnojení v klimatických regionech 6 a 7 však zůstává původní, tedy stejný jako v klimatických regionech 8 a 9.
- Možnost o 14 dní dřívějšího předjarního hnojení u všech ozimých plodin na zemědělských pozemcích s průměrnou sklonitostí nepřevyšující 5 stupňů (tabulka č. 1 v příloze č. 2).
- Zákaz používání hnojiv s pomalu uvolnitelným dusíkem v období od 1. června do 31. července neplatí při následném pěstování meziplodin nebo ozimých plodin.

Změny týkající se limitů hnojení k plodinám (§ 7; tabulky č. 4 a 5 v příloze č. 3)

- Do limitu je započítáván N využitelný v 1. roce plodinou následující po plodině vázající vzdušný dusík, pěstované jako hlavní plodina (§ 7, odst. 5, písm. d; příloha č. 4):
 - 50 kg N/ha z posklizňových a kořenových zbytků víceletých čistých porostů jetelovin (*tj. využívaných dva a více užitkových roků*) nebo jednoletých porostů luskovin pěstovaných na semeno se zapravenou slámou,
 - 25 kg N/ha z posklizňových a kořenových zbytků ostatních plodin vázajících vzdušný dusík, včetně jejich směsí s jinými plodinami.
- Úprava cílových výnosů a limitů N pro ječmen, žito, oves, tritikále, mák, hořčici a len (u obilnin cca o 1 t/ha a o 20 kg N/ha), zařazení řepky do tří výnosových hladin (tabulka č. 4 v příloze č. 3).

- Upřesnění, k jakým výnosům se limity přívodu dusíku vztahují, tedy u 1. výnosové hladiny k uvedenému hraničnímu výnosu, u 2. výnosové hladiny k výnosu v horní části rozpětí a u 3. výnosové hladiny k výnosu o 30 % vyššímu, než je uvedeno (tabulky č. 4 a 6 v příloze č. 3).
- Při nižších obvykle dosahovaných výnosech nebo při nepříznivém vývoji porostu je třeba hnojení s ohledem na výslednou bilanci dusíku úměrně snížit (§ 7, odst. 1), např. s využitím údajů o průměrném odběru dusíku na tvorbu 1 t hlavního produktu a příslušného množství vedlejšího produktu (tabulka č. 5 v příloze č. 5, hodnota „celkem“, např. u nepotravinářské ozimé pšenice 22,0 kg N/t).
- Limit 40 kg N/ha u jetele a vojtěšky lze v případě potřeby využít každý rok pěstování (tabulka č. 5 v příloze č. 3).

Úprava hnojení v létě a na podzim (§ 7, odst. 8 a 9; tabulka č. 6 v příloze č. 2)

- Po hnojení na podporu rozkladu slámy je možné ještě využít k řepce místo původních 20 kg N/ha nově až 30 kg N/ha (§ 7, odst. 8, písm. b).
- Hnojení na podporu rozkladu slámy – jen při ponechání veškeré slámy vyrostlé na daném zemědělském pozemku. Nově je možné ke slámě započítat hnojení až do začátku období zákazu hnojení (§ 7, odst. 9).
- Použití minerálních dusíkatých hnojiv k podpoře rozkladu slámy je možné pouze v případě, že bude následovat ozimá plodina nebo meziplodina ponechaná na zemědělském pozemku min. do 31. ledna (tabulka č. 6 v příloze č. 2).
- Za hnojení k meziplovině nelze považovat hnojení v době kratší než 2 týdny před sklizní meziploviny nebo zapravením na zelené hnojení (§ 7, odst. 9).
- Zvýšení dávky minerálního hnojení po obilnině v aplikačním pásmu III.b ze 20 kg N/ha na 40 kg N/ha (tabulka č. 6 v příloze č. 2).
- Nové podmínky pro hnojení kejdou, digestátem apod. pod jarní plodiny (bez slámy a meziplovin), které je možné až od 1. října:
 - v I. a II. aplikačním pásmu lze bez inhibitoru nitrifikace (je pouze doporučen)
 - ve III. aplikačním pásmu
 - do 31. 10. (do 20. 10. v klimatických regionech 8 a 9) jen s inhibitorem nitrifikace, za podmínky použití dávkovacího zařízení pro správné promíchání,
 - zbývajících 14 dní (tj. do začátku období zákazu hnojení), vč. možného posunu až o dalších 14 dní na výjimku (§ 6, odst. 3) už je hnojení možné i bez inhibitoru nitrifikace nebo s inhibitory bez použití dávkovacího zařízení (tabulka č. 6 v příloze č. 2).

Zvýšení jednorázových dávek dusíku na TTP (§ 7, odst. 11; § 11, odst. 3)

- Na trvalých travních porostech s omezeným hnojením (odvodněné původně zamokřené půdy, mělké půdy, půdy s nevyvinutým půdním profilem, svažité půdy nad 7 stupňů) byly zvýšeny povolené jednorázové dávky o 50 %, tedy na 60 kg/ha v

minerálních hnojivech a 120 kg/ha v aplikovaných hnojivech s rychle uvolnitelným dusíkem).

- Limity pro jednorázové dávky byly zvýšeny na podporu nárůstu píce pro první seče, s ohledem na časté přísušky a vysoké teploty, které ovlivňují výnosy v další sečích.

Bilance dusíku (nový § 7a, příloha č. 5)

- Povinnost pro zemědělský závod o výměře 30 a více hektarů zemědělské půdy (mimo vinice, chmelnice atd.).
- Bilance dusíku se počítá v průměru celého závodu, i když je v ZOD zařazen jen částečně (stejně jako se již hodnotí limit 170 kg organického N/ha nebo se požadují skladovací kapacity na šestiměsíční produkci kejdy).
- Do bilance se nepočítají plochy, hnojení ani výnosy ve vinicích, chmelnicích, školkách, ovocných sadech, sklenících, fóliovnicích, pařeništích a porostech jahod, okrasných rostlin, rychle rostoucích dřevin a vánočních stromků. Z hlediska přívodu a odběru dusíku se nehodnotí ani pastva.
- Bilance dusíku za ukončený hospodářský rok se vypočte nejpozději do 31. prosince. S ohledem na účinnost nového akčního programu se poprvé bilance vypočítá do konce roku 2021, a to za hospodářský rok 2020/2021. Od začátku roku 2022 je tedy třeba případné kontrole již předložit výpočet bilance dusíku (vyplněné tabulky č. 1 až 4 v příloze č. 5, příp. elektronická forma výpočtu bilance). Dosažený výsledek bilance dusíku kontrola zatím hodnotit nebude, pouze zkontroluje způsob výpočtu, porovná vstupy N s evidencí hnojení atd.
- Limit bilančního přebytku dusíku je stanoven na 70 kg N/ha zemědělské půdy závodu, v průměru tří po sobě následujících hospodářských let. Hodnota průměrné bilance za tři jednotlivé roky tedy bude poprvé kontrolována až od začátku roku 2024.
- Je nastavena možnost odpočtu dodaného dusíku z důvodů neovlivnitelných ztrát na výnosech (při poklesu výnosu min. o 30 % proti průměru z posledních 5 let).

Přechod na hospodářský rok (§7, § 7a, § 8; přílohy č. 3 a 5)

- Spotřebu hnojiv za hospodářský rok sleduje ČSÚ (statistický výkaz Zem 6-01) i MZe.
- Hospodářský rok je období od 1. 7. do 30. 6. následujícího kalendářního roku (§ 7a).
- K hospodářskému roku se vztahují i limity přívodu N (tabulky č. 4 a 5 v příloze č. 3).
- Vstupy dusíku v hospodářském roce jsou v rámci bilance N porovnávány s výstupy dusíku v produktech sklizených ve stejném hospodářském roce nebo do konce kalendářního roku, ve kterém tento hospodářský rok končí (příloha č. 5).

Úprava možností a způsobů uložení hnojiv na zemědělské půdě před použitím (§ 9, odst. 3)

- Z organických hnojiv je kromě kompostu nově možné uložit i separát digestátu.
- Stanovení max. šířky hromady tuhých statkových hnojiv a separátu digestátu na 20 m.

Nový požadavek na střídání plodin (§ 10, odst. 3)

- Kukuřici ve III. aplikačním pásmu lze pěstovat na stejném místě max. 2 roky po sobě.